

POSTANOWIENIE

Dnia 14 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Maciej Pacuda

SSN Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa A. O.

przeciwko Szefowi Kancelarii [...] w W., [...]

o uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli, przywrócenie poprzednich warunków pracy, ustalenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 14 marca 2019 r.,

zażalenia strony pozwanej Szefa Kancelarii [...] w W.

na postanowienie Sądu Okręgowego w W.

z dnia 30 sierpnia 2018 r., sygn. akt XXI Pa [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2018 r., sygn. akt XXI Pa [...], Sąd Okręgowy – Sąd Pracy w W. – w sprawie z powództwa A. O. przeciwko Szefowi Kancelarii [...] w W., [...] o uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli, przywrócenie poprzednich warunków pracy oraz ustalenie – odrzucił skargę Szefa Kancelarii [...] o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Okręgowego – Sądu Pracy w W. z dnia 22 lutego 2018 r., sygn. akt XXI Pa [...].

Sąd Okręgowy stwierdził, że rozpatrywana skarga została wniesiona po upływie terminu (art. 407 § 1 k.p.c.). Sąd Okręgowy podkreślił, że okoliczność, którą pełnomocnik Szefa Kancelarii [...] podał jako podstawę do wznowienia postępowania, była już podnoszona przez stronę w odpowiedzi na pozew w sprawie o sygn. akt VIII P [...] (XXI Pa [...]) - brak legitymacji biernej pozwanego (pismo z dnia 24 listopada 2015 r., k. 53 akt sprawy sygnatura XXI Pa [...]). Pełnomocnik pozwanego, w powyższej sprawie, był obecny na rozprawie apelacyjnej w dniu 4 stycznia 2018 r. na której przewodniczący zamknął rozprawę i poinformował, że Sąd postanowił odroczyć publikację orzeczenia do dnia 11 stycznia 2018 r. Pełnomocnik ten stawiał się również na posiedzeniu Sądu w dniu 11 stycznia 2018 r. na którym Sąd postanowił otworzyć na nowo zamkniętą rozprawę. Termin rozprawy wyznaczono na dzień 22 lutego 2018 r. o czym pełnomocnik pozwanego został prawidłowo poinformowany 23 stycznia 2018 r. Pełnomocnik nie stawiał się na rozprawę w dniu 22 lutego 2018 r. na której został ogłoszony wyrok. Oznacza to, że termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania, na podstawie okoliczności wskazanych w skardze, należy liczyć od dnia wydania wyroku. Skarga o wznowienie postępowania została złożona w dniu 4 lipca 2018 r. - po upływie terminu z art. 407 § 1 k.p.c. Wskazując na powyższe okoliczności Sąd Okręgowy odrzucił skargę o wznowienie postępowania przy zastosowaniu art. 410 § 1 k.p.c. w związku z art. 409 k.p.c. i art. 407 § 1 k.p.c.

W zażaleniu na powyższe postanowienie Sądu Okręgowego pełnomocnik pozwanego – Szefa Kancelarii [...] zarzucił naruszenie:

1) art. 407 § 1 k.p.c. przez uznanie, że w zaistniałym stanie faktycznym wskazany w wymienionym przepisie trzymiesięczny termin należy liczyć od dnia ogłoszenia wyroku, a nie od dnia doręczenia pełnomocnikowi pozwanej uzasadnienia wyroku;

2) art. 233 § 1 k.p.c. przez błędne uznanie, że okolicznością, o którą pełnomocnik pozwanego oparł skargę o wznowienie był brak legitymacji biernej pozwanego w sytuacji, gdy okolicznością tą był brak zdolności sądowej pozwanego.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 401 pkt 2 k.p.c. można żądać wznowienia postępowania z powodu nieważności, jeżeli strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej albo nie była należycie reprezentowana bądź jeżeli wskutek naruszenia przepisów prawa była pozbawiona możliwości działania; nie można jednak żądać wznowienia, jeżeli przed uprawomocnieniem się wyroku niemożność działania ustała lub brak reprezentacji był podniesiony w drodze zarzutu albo strona potwierdziła dokonane czynności procesowe. W myśl art. 407 § 1 k.p.c. skargę o wznowienie wnosi się w terminie trzymiesięcznym; termin ten liczy się od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia, a gdy podstawą jest pozbawienie możliwości działania lub brak należytej reprezentacji - od dnia, w którym o wyroku dowiedziała się strona, jej organ lub jej przedstawiciel ustawowy.

W zażaleniu podniesiono, że jako podstawę wznowienia wskazano brak zdolności sądowej pozwanego, o której to okoliczności strona wnosząca zażalenie dowiedziała się dopiero po otrzymaniu pisemnego uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy w W. z dnia 22 lutego 2018 r., sygn. akt XXI Pa [...].

Stosownie do art. 64 § 1 oraz § 1¹ k.p.c. każda osoba fizyczna i prawna ma zdolność występowania w procesie jako strona (zdolność sądowa). Zdolność sądową mają także jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną. Natomiast art. 65 § 1 k.p.c. stanowi, że zdolność do czynności procesowych (zdolność procesową) mają osoby fizyczne posiadające pełną zdolność do czynności prawnych, osoby prawne, inne jednostki organizacyjne oraz organizacje społeczne, o których mowa w art. 64.

Z art. 65 § 1 k.p.c. wynika, że każda osoba prawna oraz każda jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 64 § 1¹ k.p.c., posiada zdolność procesową. Kwestie: zdolności sądowej i zdolności procesowej pozostają więc w ścisłej korelacji. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały pełnego składu Izby Cywilnej z dnia 14 grudnia 1990 r., III CZP 62/90, OSNCP 1991 nr 4, poz. 36, przyjął, że posiadanie zdolności sądowej jest okolicznością przemawiającą za tym, że podmiot w nią wyposażony posiada zdolność prawną. Do stanowiska tego Sąd

Najwyższy nawiązał również w uzasadnieniu uchwały z dnia 10 lutego 2000 r., III CZP 25/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 123.

Legitymacja procesowa oznacza uprawnienie do występowania w procesie w charakterze powoda (legitymacja czynna) lub pozwanego (legitymacja bierna). Rozróżnia się przy tym legitymację materialną - wynikającą z posiadania prawa podmiotowego lub interesu prawnego podlegającego ochronie na drodze sądowej oraz legitymację formalną - oznaczającą uprawnienie do wytoczenia powództwa i popierania go w celu ochrony praw podmiotowych własnych bądź cudzych.

Zdaniem Sądu Najwyższego w niniejszej sprawie kontrowersje może wywoływać to, czy podstawa wznowienia postępowania w ogóle wystąpiła, gdyż argument, że strona nie miała zdolności procesowej był podniesiony już w odpowiedzi na pozew. Ponadto nie ma podstaw do liczenia trzymiesięcznego terminu od dnia otrzymania przez pełnomocnika procesowego odpisu wyroku z uzasadnieniem, gdyż został on prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy, na której został ogłoszony wyrok i nie było przeszkód, aby wysłuchał ustnego uzasadnienia orzeczenia.

Zwrócić należy uwagę, że pełnomocnik Szefa Kancelarii [...] wniósł także skargę kasacyjną od tego samego wyroku, postulując zmianę zaskarżonego wyroku i odrzucenie pozwu wobec tego podmiotu na skutek braku legitymacji procesowej biernej. Z powodu wniesienia skargi kasacyjnej po terminie, została ona odrzucona. *Nota bene* również obecnie analizowane zażalenie zostało wniesione po terminie; termin ten został jednak przywrócony przez Sąd Okręgowy – Sąd Pracy w W.. Opieszałości w działaniu nie powinno się konwalidować składając nadzwyczajne środki zaskarżenia.

Postanowienie o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania nie jest postanowieniem co do istoty sprawy. Zgodnie z art. 410 § 1 zdanie pierwsze k.p.c., sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie. Wstępne badanie skargi o wznowienie postępowania przez sąd na posiedzeniu niejawnym dokonywane jest, stosownie do art. 410 § 1 k.p.c., w trzech płaszczyznach: terminowości wniesienia skargi, dopuszczalności skargi, oparcia skargi na ustawowej podstawie. Niespełnienie któregokolwiek z tych wymagań prowadzi do odrzucenia skargi. W wyniku przeprowadzonej kontroli

wstępnej skarga ulega odrzuceniu nie tylko wtedy, gdy powołana w niej podstawa wznowienia została sformułowana w sposób nieodpowiadający ustawie, lecz także wtedy, gdy przytoczone w niej okoliczności dają się wprowadzić podciągnąć pod przewidzianą w ustawie podstawę wznowienia, jednak w rzeczywistości podstawa ta nie występuje (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2018 r., II CZ 105/17, LEX nr 2487612).

W ocenie Sądu Najwyższego, rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego, po wstępnym etapie badania skargi, było prawidłowe.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy na mocy art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji.